

บทที่ 10

การติดตามและประเมินผล

10.1 การกำหนดเกณฑ์และวิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลประกอบด้วยเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ดังนี้

1) ประชากร

เนื่องจากการวางและจัดทำผังเมืองรวมมีวัตถุประสงค์สำคัญในการรองรับจำนวนประชากรตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นการติดตามและประเมินผลจึงสมควรเปรียบเทียบจำนวนประชากรเป้าหมายกับจำนวนประชากรจริงในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้จำนวนประชากรดังกล่าว ย่อม หมายถึงรวมทั้งจำนวนประชากรกลางคืน (night-time population) ที่อยู่อาศัยในเมืองแต่ละบริเวณพื้นที่ของเมือง และจำนวนประชากรกลางวัน (day-time population) ที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในเมืองแต่ละบริเวณพื้นที่ของเมือง

2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

โดยที่การวางและจัดทำผังเมืองรวม มีแผนผังและข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นองค์ประกอบสำคัญในการรองรับความต้องการด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในด้านพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนกิจกรรมทางสังคมทั้งในด้านการบริหารปกครองและการให้บริการสาธารณะ ดังนั้นการติดตามและประเมินผลจึงสมควรพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการพัฒนาและใช้ประโยชน์โดยภาคเอกชนว่าได้เป็นไปตามแผนผังและข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

3) การคมนาคมและขนส่ง

ด้วยสภาพปัญหาการจราจรที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในเขตเมือง การวาง และจัดทำผังเมืองรวมจึงมีแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเชื่อมโยงพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ เพื่อให้การเดินทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ดังนั้นการติดตามและประเมินผลจึงสมควรพิจารณาถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง ประกอบกับตัวชี้วัดด้านการจราจรต่างๆ เช่น ปริมาณการจราจร – ระยะทาง (PCU-กม.) ปริมาณจราจร-ชั่วโมง (PCU-ชม.) ความเร็วเฉลี่ย (กม./ชม.) และปริมาณจราจรต่อความจุ (V/C ratio) เป็นต้น

4) สาธารณูปโภค

กรณีการวางและจัดทำผังเมืองรวม ได้กำหนดแผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค การติดตามและประเมินผลย่อมสมควรต่อการพิจารณาถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนผัง ทั้งนี้การติดตามและประเมินผลอาจอาศัยตัวชี้วัดเฉพาะในแต่ละประเภทของสาธารณูปโภค เช่น อัตราส่วนร้อยละของจำนวนอาคารที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การให้บริการสาธารณูปโภค ปริมาณหรือประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านสาธารณูปโภค เป็นต้น

5) สาธารณูปการ

การวางแผนด้านสาธารณูปการ ควรจัดทำเป็นข้อเสนอแนะประกอบผังเมืองรวม เพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ การติดตามและประเมินผลจึงควรดำเนินการโดยอาศัยตัวชี้วัดเฉพาะในแต่ละประเภทของสาธารณูปการ เช่น พื้นที่ภายในรัศมีการให้บริการของสาธารณูปการในระดับต่าง ๆ อัตราส่วนพื้นที่สาธารณูปการต่อประชากร เป็นต้น

10.2 การดำเนินการติดตามและประเมินผล

การดำเนินการติดตามและประเมินผลควรกระทำอย่างต่อเนื่องทุกรอบระยะ 1 ปี หรืออย่างน้อยที่สุดควรกระทำภายใน 1 ปีก่อนระยะเวลาการใช้บังคับผังเมืองรวมโดยกฎกระทรวงสิ้นสุดลง เพื่อให้สามารถนำผลการติดตามและประเมินไปสู่การพิจารณาขยายระยะเวลาการใช้บังคับกฎกระทรวงออกไปอีกเป็นเวลา 5 ปี หรือแก้ไขปรับปรุงผังเมืองให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป (มาตรา 26 วรรค 2 และ วรรค 3) ทั้งนี้การติดตามและประเมินผลควรใช้ข้อมูลทางทะเบียนในการแก้ไขเพิ่มเติมฐานข้อมูลทางสถิติและสารสนเทศภูมิศาสตร์

10.3 การนำผลการติดตามและประเมินไปสู่การแก้ไขปรับปรุง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจนำผลการติดตามและประเมินไปทำการแก้ไขปรับปรุงแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในระยะเวลา 5 ปีของการใช้บังคับผังเมืองรวมโดยกฎกระทรวง (มาตรา 26 วรรค 3) หรืออาจนำผลการติดตามและประเมินดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินการแก้ไขปรับปรุง โดยการวางและจัดทำผังเมืองรวมขึ้นใหม่ หากสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ (มาตรา 26 วรรค 4) นอกจากนี้เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาในการใช้บังคับพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาดำเนินการออกพระราชบัญญัติขยายระยะเวลาการใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ โดยนำผลการติดตามและประเมินมาแก้ไขปรับปรุงผังเมืองเฉพาะให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (มาตรา 41 วรรค 2) หรือเสนอคณะกรรมการผังเมืองให้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อออกกฎกระทรวงแก้ไขปรับปรุงผังเมืองเฉพาะโดยไม่เกี่ยวกับการเวนคืนที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ตามที่กำหนดไว้เดิมในระหว่างการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ (มาตรา 42)